

Sygn. akt: I C 902/19

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 września 2020 r.

Sąd Rejonowy w Gdyni I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Małgorzata Żelewska
-----------------	-------------------------

po rozpoznaniu w dniu 9 września 2020 r. w Gdyni na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) **S.A. w B.**

przeciwko **M. G.**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej M. G. na rzecz powoda (...) S.A. w B. kwotę 5.848,43 zł (pięć tysięcy osiemset czterdzieści osiem złotych 48/100) z odsetkami umownymi w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 25 czerwca 2019r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1.305,08 zł (tysiąc trzysta pięć złotych 08/100) tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt I C 902/19

UZASADNIENIE

Powódka (...) S.A. z siedzibą w B. wniosła pozew przeciwko M. G. domagając się zapłaty kwoty 20.992,43 zł wraz z umownymi odsetkami za opóźnienie w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie za okres od dnia 19 czerwca 2019 roku do dnia zapłaty, wskazując, że roszczenie wynika z weksla wystawionego przez pozwaną w dniu 8 października 2018 roku, na podstawie którego pozwana zobowiązała się do spłaty w dniu 18 czerwca 2019 roku kwoty wskazanej na wekslu. Mimo wezwania pozwana nie dokonała wykupu weksla.

(pozew - k. 3-3v.)

Pozwana nie złożyła odpowiedzi na pozew.

STAN FAKTYCZNY

W dniu 8 października 2018 roku pozwana M. G. zawarła z powódką (...) S.A. z siedzibą w B. umowę pożyczki gotówkowej nr (...). Na mocy tej umowy powódka udzieliła pozwanej pożyczki w kwocie 9.000 zł. W związku z udzieleniem pożyczki powódka pobrała: opłatę przygotowawczą w kwocie 129 zł, wynagrodzenie prowizyjne w kwocie 7.571 zł oraz wynagrodzenia z tytułu przyznania na wniosek pożyczkobiorcy „Twojego pakietu” w kwocie 1.300 zł. Pożyczka miała być spłacona w 48 równych miesięcznych ratach kapitałowo-odsetkowych w wysokości po 456 zł każda. Pierwsza rata pożyczki była płatna w dniu 18 listopada 2018 roku, zaś ostatnia rata w dniu 18 października 2022

roku. Całkowita kwota do zapłaty przez pozwaną wynosiła 21.888 zł. Pożyczka była oprocentowana według stałej stopy oprocentowania w wysokości 9,9 % w skali roku. Jeśli pożyczkobiorca nie spłacił w terminie poszczególnych rat lub ich części lub innej kwoty związanej z umową, niespłacona kwota stawała się zadłużeniem przeterminowanym, od którego pożyczkodawca naliczał odsetki za opóźnienie za każdy dzień opóźnienia w wysokości rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego równej stopie odsetek maksymalnych za opóźnienie, o których mowa w art. 481 § 2¹ k.c. Zgodnie z pkt 8.1 ppkt a umowy pożyczkodawca mógł wypowiedzieć umowę w przypadku gdy opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie przekroczy 30 dni, po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania. Pożyczkodawca zobowiązany był do zachowania 30 dniowego okresu wypowiedzenia. Wedle pkt 8.2 umowy pożyczkodawca miał prawo wypełnić weksel in blanco, o którym, mowa w pkt 3.1 (a), na zasadach określonych w deklaracji wekslowej w przypadku gdy opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie przekroczy 30 dni, po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania.

Zabezpieczenie spłaty pożyczki stanowił weksel własny in blanco opatrzony klauzulą „nie na zlecenie”. Zgodnie z deklaracją wekslową pożyczkobiorca upoważnił pożyczkodawcę do wypełnienia weksla i upoważnił go do wpisania domicyliatu i wypełnienia weksla na sumę odpowiadającą zadłużeniu wystawcy wobec pożyczkodawcy wynikającemu z umowy pożyczki. Powódka miała prawo do wypełnienia weksla, gdy opóźnienie w płatności kwoty równej wartości jednej pełnej raty przekroczy 30 dni, po uprzednim wezwaniu do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od otrzymania wezwania.

(dowód: umowa pożyczki gotówkowej nr (...) - k. 16-22 wraz z harmonogramem spłaty – k. 21, deklaracja wekslowa - k. 22)

Z tytułu rat pożyczki pozwana spłaciła łącznie kwotę 3.168 zł, tj. dnia 15 listopada 2018 r. – 456 zł, 17 grudnia 2018 r. - 456 zł, 28 czerwca 2019 r. – 456 zł, 30 sierpnia 2019 r. – 1000 zł, 1 października 2019 r. – 500 zł, 3 lutego 2020 r. – 100 zł, 2 marca 2020 r. – 100 zł, 30 kwietnia 2020 r. – 100 zł.

(dowód: zestawienie wpłat - k. 50)

Pismem z dnia 19 maja 2019 roku doręczonym pozwanej 24 maja 2019r. powódka wypowiedziała jej umowę pożyczki gotówkowej nr (...). W piśmie powódka wskazała, że na zadłużenie pozwanej składają się należności z tytułu niespłaconej pożyczki – 20.976 zł i umowne odsetki z tytułu braku spłaty rat w terminie za każdy dzień zwłoki w kwocie 16,43 zł. Jednocześnie powódka poinformowała o wypełnieniu wystawionego przez pozwaną weksla in blanco, a także zastrzegła, że w przypadku nie otrzymania zapłaty w ciągu najbliższych 30 dni, sprawa zostanie skierowana na drogę sądową.

(dowód: wypowiedzenie umowy - k. 5)

Powódka wypełniła weksel na kwotę 20.992,43 zł i opatrzyła go datą płatności na dzień 18 czerwca 2019 roku.

(dowód: weksel in blanco - k. 4)

OCENA DOWODÓW

Powyższy stan faktyczny Sąd w całości ustalił na podstawie dowodów z dokumentów prywatnych przedłożonych przez powódkę – w znacznej mierze w odpowiedzi na zobowiązanie Sądu. Oceniając zebrany w niniejszej sprawie materiał dowodowy Sąd nie dopatrył się żadnych podstaw do kwestionowania wiarygodności i mocy dowodowej przedstawionych dokumentów w postaci: weksla, deklaracji wekslowej, umowy pożyczki, wypowiedzenia umowy oraz rozliczenia wpłat. Podkreślić należy, iż weksel wystawiony przez pozwaną został przedłożony w oryginale, a jego forma nie budzi żadnych zastrzeżeń. Z uwagi na obowiązek z urzędu kontroli abuzywności wzorca umowy, w wymagającym tej kontroli zakresie nie miał zastosowania art. 339 § 2 k.p.c.

PODSTAWA PRAWNA POWÓDZTWA

Swoje roszczenia powódka wywodziła z weksła gwarancyjnego in blanco wystawionego przez pozwaną w celu zabezpieczenia roszczeń powódki wynikających z umowy pożyczki gotówkowej (kredytu konsumenckiego) zawartej w dniu 8 października 2018 roku, następnie wypełnionego przez powódkę na kwotę 20.992,43 zł i opatrzonego datą płatności na dzień 18 czerwca 2019 roku.

W związku z powyższym podstawę prawną powództwa stanowiły przepisy ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku – Prawo wekslowe (tekst jednolity Dz.U. z 2016 r. poz. 160; dalej: Prawo wekslowe). Zgodnie z art. 104 Prawa wekslowego odpowiedzialność wystawcy weksła własnego jest taka sama, jak akceptanta weksła trasowanego. Natomiast w myśl art. 28 prawa wekslowego przez przyjęcie trasat zobowiązuje się do zapłacenia weksła w terminie płatności.

PRZEJŚCIE NA STOSUNEK PODSTAWOWY

Sąd ze stosunku z weksła przeszedł na stosunek podstawowy, badając z urzędu niedozwolone zapisy umowne.

Odnosząc się do zarzutów strony powodowej co do braku obowiązku przedłożenia dokumentów dotyczących stosunku podstawowego (umowy pożyczki) w przypadku oparcia roszczenia na wekslu gwarancyjnym, należy wyjaśnić, że zgodnie ze stanowiskiem (...) art. 7 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, iż sprzeciwia się on przepisom, pozwalającym na wydanie nakazu zapłaty opartego na wekslu własnym, który stanowi gwarancję wierzytelności powstałej z umowy kredytu konsumenckiego, w sytuacji gdy sąd rozpoznający pozew o wydanie nakazu zapłaty nie jest uprawniony do zbadania potencjalnie nieuczciwego charakteru warunków tej umowy, jeżeli sposób wykonania prawa do wniesienia zarzutów od takiego nakazu nie pozwala na zapewnienie przestrzegania praw, które konsument opiera na tej dyrektywie (por. wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE z dnia 13 września 2018 roku w sprawie C 176-17, publ. (...):EU:C:2018:711).

Ocena zasadności powództwa w świetle przepisów prawa materialnego, jak już wspomniano, jest uprawnieniem i jednocześnie obowiązkiem sądu niezależnie od postawy procesowej strony pozwanej. Nie można przy tym zapominać, że przepisy o niedozwolonych postanowieniach umownych zostały wprowadzone do kodeksu cywilnego w ramach implementacji dyrektywy 93/13/EWG w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich. Kompetencja sądu do zbadania z urzędu tego, czy klauzula w umowie jest postanowieniem nieuczciwym, stanowi w tej sytuacji zarówno środek do realizacji celu określonego w art. 6 dyrektywy 93/13/EWG, to znaczy uniemożliwienia związania konsumenta nieuczciwym postanowieniem, jak i do przyczynienia się do osiągnięcia celu art. 7 tej dyrektywy, ponieważ przeprowadzenie przez sąd z urzędu takiej oceny może działać jako czynnik odstraszający oraz przyczynić się do zapobiegania nieuczciwym warunkom w umowach zawieranych pomiędzy konsumentami a sprzedawcami lub dostawcami (por. m.in. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 21 listopada 2002 roku, C-473/00; wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 27 czerwca 2000 r, C-240/98).

NADUŻYCIE PRAWA PROCESOWEGO

Należało wziąć pod uwagę, że powódka jest stroną wielu procesów, w których posługuje się wzorcami umownymi i w sposób oczywisty dopuszcza się nadużycia prawa procesowego, o którym mowa w art. 4¹ k.p.c., zgodnie z którym z uprawnienia przewidzianego w przepisach postępowania stronom i uczestnikom postępowania nie wolno czynić użytku niezgodnego z celem, dla którego je ustanowiono. Taktyka procesowa powódki sprowadza się do przedstawienia wraz z pozewem jedynie wypełnionego weksła in blanco, wypowiedzenia umowy wraz z wezwaniem do wykupu weksła oraz deklaracji wekslowej wystawcy weksła. Dokładnie taką sytuację procesową przedstawia sprawa z odesłania prejudycjalnego przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej o sygn. C-176/17 (wymienione wyżej). Trybunał stanowczo sprzeciwił się przepisom krajowym, pozwalającym na wydanie nakazu zapłaty opartego na wekslu własnym, który stanowi gwarancję wierzytelności powstałej z umowy kredytu konsumenckiego, w sytuacji

gdy sąd rozpoznający pozew o wydanie nakazu zapłaty nie jest uprawniony do zbadania potencjalnie nieuczciwego charakteru warunków tej umowy, jeżeli sposób wykonania prawa do wniesienia zarzutów od takiego nakazu nie pozwala na zapewnienie przestrzegania praw, które konsument opiera na tej dyrektywie.

NIEDOZWOLONE KLAUZULE UMOWNE

Zgodnie z treścią art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. W myśl art. 385¹ § 3 k.c. niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Z kolei wedle art. 385² k.c. oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

W myśl art. 385¹ § 3 k.c. niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Podkreślić przy tym należy, że zgodnie z treścią art. 385¹ § 4 k.c. ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje, a więc w niniejszej sprawie na stronie pozwanej.

Usługa (...)

Odnosząc się w pierwszej kolejności do postanowienia zastrzegającego obowiązek zapłaty kwoty 1.300 zł tytułem wynagrodzenia za usługę (...) pakiet”, Sąd doszedł do przekonania, że przedmiotowa usługa stanowiła niczym nieuzasadniony koszt, nie mający żadnego związku z faktycznymi, dodatkowymi czynnościami powódki, a także szczególnymi uprawnieniami konsumenta. Należy zauważyć, że zgodnie z pkt 15. umowy w przypadku nieskorzystania przez pożyczkobiorcę z części lub wszystkich dodatkowych uprawnień w ramach „Twojego pakietu” w całym okresie kredytowania nie ma wpływu na cenę tej usługi. Zatem, nawet, gdyby konsument w ogóle nie korzystał z tego pakietu, a powódka nie byłaby obciążona żadnymi dodatkowymi czynnościami związanymi z obsługą pozwanej, to konsument i tak musiałby ponieść koszty tej usługi. W przedmiotowej sprawie nie wykazano, że pozwana korzystała z uprawnień wynikających z tego pakietu. Nadto, w treści umowy wskazano, że skorzystanie z tej usługi umożliwiałoby konsumentowi otrzymanie środków w przyspieszonym o 10 dni roboczych terminie. Na podstawie zasad doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania można jednak stwierdzić, iż w ramach oferowanych na rynku produktów finansowych wypłata pożyczki zazwyczaj następuje szybciej, niż w terminie 14 dni (pkt 1.6), a zatem powyższa usługa nie jest dla konsumenta żadnym przywilejem czy korzyścią w stosunku do innych produktów .. (...) świetle powyższego należało uznać, że powyższy pakiet w żadnym stopniu nie wprowadził udogodnień dla pozwanej, a stanowił jedynie podstępne zawyżenie kosztów pożyczki i wygenerował dodatkowe wynagrodzenie dla powódki. Zwrócić należy uwagę, że kwota obciążenia powinna odpowiadać okresowi korzystania z usługi, a nie całego okresowi trwania stosunku pożyczki. Tymczasem w niniejszym przypadku czas korzystania z usługi nie miał żadnego znaczenia dla wysokości wynagrodzenia.

Prowizja

Natomiast, odnośnie wynagrodzenia prowizyjnego w kwocie 7.571 zł, powódka nie wskazała z czego wynika tak znaczny koszt prowizji. Na podstawie zaoferowanych dowodów nie można w żaden sposób ustalić, za jakie szczególne czynności powódka zastrzegła dla siebie tak znaczne wynagrodzenie odpowiadające niemalże kwocie kapitału pożyczki. Twierdzenia powódki w tym zakresie nie zostały poparte żadnymi wiarygodnymi dowodami, które pozwalałyby ustalić sens przyznania profesjonalnej instytucji finansowej wynagrodzenia w tak znacznej wysokości.

Zastrzeżenie tak wysokiego wynagrodzenia bez odniesienia do konkretnych, faktycznie poniesionych kosztów nie może zostać uznane za postępowanie uczciwe i zgodne z dobrymi obyczajami. Powódka powołała się na maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu, które mogą być pobierane od konsumentów (art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim). Nie mniej wysokość tych kosztów nie może być kształtowana dowolnie i w oderwaniu od kosztów faktycznie ponoszonych w związku z realizacją konkretnej umowy. Niedopuszczalnym jest, aby firma zajmująca się udzielaniem pożyczek, wykorzystywała niekorzystne położenie pożyczkobiorcy, generując niezwykle zawyżone koszty. W toku niniejszego postępowania powódka nie potrafiła w sposób logiczny wyjaśnić jakie konkretne czynności związane z obsługą przedmiotowej umowy wiązały się z tak znacznymi kosztami. W tym stanie rzeczy należało uznać, że skoro powódka nie udowodniła, że tak znaczne koszty faktycznie zostały przez nią poniesione w związku z wykonaniem umowy czy za konkretne świadczenia dodatkowe spełnione na rzecz konsumenta, to brak podstaw do uwzględnienia wynagrodzenia prowizyjnego. Zastrzeżenie przez ustawodawcę pozaodsetkowych kosztów kredytu nie oznacza, że powódce przysługiwało w każdym przypadku uprawnienie do naliczania kosztów maksymalnych i stosowania przy umowach wzorców umownych kształtujących wzajemne prawa i obowiązki stron w sposób niezgodny z zasadami współżycia społecznego. Zamieszczony w ustawie matematyczny wzór nie może stanowić podstawy i sposobu obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych przez dodawanie do kwot nieuzasadnionych kosztów i nie może korzystać z ochrony prawnej. Zważywszy na znaczną wysokość obu kosztów w stosunku do kapitału pożyczki, nie budzi wątpliwości, że postanowienia umowne przewidujące obowiązek poniesienia tych kosztów rażąco naruszają interesy konsumenta. Wynagrodzenie prowizyjne było świadczeniem ubocznym.

Oplata przygotowawcza

Podobnie wysokość wynagrodzenia prowizyjnego została ustalona arbitralnie. Powódka nie wykazała, co składało się na ta kwotę, jakie dodatkowe czynności musiała podjąć w związku z zawarciem umowy z pozwaną.

ODSETKI UMOWNE

Tak samo nie sposób jest uznać, że powódce należą się odsetki umowne za opóźnienie skoro pozwanej nie obowiązują nieważne zapisy umowy, to w konsekwencji i odsetki od niewymagalnego i niesłusznego świadczenia powodowi się nie należą.

WYSOKOŚĆ ZADŁUŻENIA

Zatem, dokonując rozliczenia pożyczki Sąd przyjął, że pożyczkobiorca zobowiązana jest do spłaty kapitału pożyczki (9.000 zł) pomniejszonego o dokonane przez pozwaną wpłaty, tj. łączną kwotę 3.168 zł.

ROZSTRZYGNĘCIE

W związku z powyższym Sąd doszedł do przekonania, że powództwo zasługuje na uwzględnienie jedynie co do kwoty 5.848,43 zł, co stanowi sumę kwoty wymagalnej na dzień wypowiedzenia umowy pożyczki, pomniejszoną o wpłaty pozwanej dokonane po wypowiedzeniu umowy pożyczki wraz z odsetkami za opóźnienie w ich zapłacie w kwocie 16,43 zł. Taką też kwotę zasądzono w punkcie I. wyroku na podstawie na podstawie art. 3 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (t.j. Dz. U. z 2014 roku, poz. 1497 ze zm.) w zw. z art. 720 k.c. oraz (...)³ k.c.

Na podstawie art. 481 § 1 i 2¹ k.c. Sąd zasądził również odsetki umowne za opóźnienie od dnia 25 czerwca 2019 roku do dnia zapłaty.

Natomiast w punkcie II. wyroku na podstawie wyżej wskazanych przepisów stosowanych a contrario w pozostałym zakresie powództwo należało oddalić.

W rozpoznawanej sprawie pozwana nie odniosła się pisemnie do żądania pozwu, dlatego w myśl art. 339 § 1 k.p.c., Sąd zobligowany był rozstrzygnąć sprawę wyrokiem zaocznym na posiedzeniu niejawnym.

KOSZTY PROCESU

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie III. wyroku na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (ze zm.) – stosunkowe rozdzielanie. Powódka wygrała proces w 28%. Poniesione przez nią koszty to opłata sądowa od pozwu 1.044 zł, opłata za czynności profesjonalnego pełnomocnika w stawce minimalnej 3.600 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł. Wynik sumy tych kosztów w stosunku do proporcji, w jakiej wygrała powódka to 1.305,08 zł i taka kwota została zasądzona od pozwanej w punkcie III. wyroku.